

Naročnina za kraljevino
SHS
Mesečno 15 D. Letno 180 D.

Inozemstvo:
Mesečno 20 D. Letno 240 D

Oglasi: enostolpna m m vrsta
krat 30 para, večkrat popus

JUGOSLAVIJA

Plačano do:

Licejalna knjižnica

Uredništvo:

Pavšalni franko. 44

Ljubljana.

Vprašanje za

28. oktober.

Tudi radikali za nove volitve.

Beograd, 27. okt. (Izv.) Včerajšnja »Pravda« priobčuje daljši članek, v katerem se izvaja, da je treba čimprej razpisati nove volitve, ker pomenijo zadnji izhod iz današnjega položaja in ker Pašičeva vlada ne more nadalje obstajati. »Pravda« priznava, da se nobeni politični skupini ni posrečilo pro-

dreti s svojim mnenjem radikale. Kadarkoli je prišlo do nesporazumljenj v tem ali onem vprašanju med radikali in demokrati, vedno je obveljalo nazarjanje radikalcev. List zaključuje z besedami: Tako ne more iti dalje in treba se bo z radikali razgovoriti.

Stambolijskega pot v Beograd.

Beograd, 27. okt. (Izv.) Včeraj je naš minister zunanjih poslov dr. Ninčić obvestil bolgarsko vlado, da nima ničesar proti temu, ako poseti bolgarski mini-

strski predsednik Stambolijski Beograd. Ta poset komentirajo beograjski listi zelo različno.

Rešitev italijanske ministrske krize.

GIOLITTI, ORLANDO IN FAŠISTI SESTAVLJO NOVO ITALIJANSKO VLADO.

Rim, 27. okt. (Izv.) Z ozirom na zbiranje kongresa fašistov v Napolju, ki listi mnenja, da stoji ministrska kriza neposredno pred durmi. »Giornale« Italija napoveduje kabinet Giolittija ali Orlando ali pa zopet De Facte, pri čemer pa bi bili izključeni ministri Tedeschi (notranji posli), Amendola (kolonije) in Alissio (pravosodje), češ, da so ti ministri fašistom sovražni. V Cavourju se je vršil razgovor med Giolittijem in Orlando, ki mu pripisujejo važen pomen. Kakor poroča »Secolo«, je Giolitti izjavil, da zahtevata današnji finančni položaj države in padanje lire nujno odločitev. »Epoca« meni, da je zelo verjetna kombinacija med Giolittijem, Orlando in Bonomijem. »Tribuna« nastopa zoper razne razširjajoče se govorice in pozivlje, da je treba ohraniti mirno kri.

Rim, 27. okt. (Izv.) »Agenzia Stefani« poroča: Danes so se zbrali ministri pri ministrskem predsedniku De Facto in so mu stali na razpolago listnice ter mu prepustili popolno svobodo dejanja in ravnanja. Ako se mu zdi urnost, naj politični položaj še enkrat prouči. Ministrski predsednik se je svojim kolegom zahvalil za zaupanje, ki so mu ga izrekli in si je odločitev pridržal.

Rim, 27. okt. (Izv.) Ostavka ministrskega sveta, ki je bila snoči tako nepričakovano sklenjena na ministrski seji, se objavi uradno prekone šele noči. Ministrski svet je bil sklican, ker je prejel De Facto Orlandoovo brzojavko, v kateri mu sporoča, da je prišlo med fašisti na eni ter Orlando in Giolittijem na drugi strani do sporazuma glede udeležbe fašistov v vladi. Giolitti bi imel v tem kabinetu predsedstvo in notranje posle, Orlando pa zunanje zadeve. Fašisti bi dobili dve mesti.

Ekspeze romunskega ministrskega predsednika.

PROTEST PROTI MADŽARSKI VPRAŠANJE BESARABIJE ZA ROMUNIJO ZAKLJUČENO. ZAHTEVA PO NEUTRALNEM PASU MED BOLGARIJO IN TURČIJO.

Bukarešta, 27. oktobra. (Izv.) Včeraj je podal romunski ministrski predsednik Duca v parlamentarni komisiji zunanjih poslov nastopno izjavo: Romunija izroči madžarski vladi demaršo radi dogodkov, ki so se pripetili v madžarskem parlamentu povodom kronanja rumunskega vladarja v Albi Julij. Take in enake mučne demonstracije preprečajo vzpostavlo dobrih odnosov med Romunijo in Madžarsko. Dozdeva se, da se tudi Jugoslavija priključiti našemu koraku. Kar se tiče vprašanja zrtvene konferencie je izjavil Duca, da obstoje v tem vprašanju posebne težkoče. Romunija se glede Besarabije sploh ne bo pogajala. To vprašanje je

zanjo zaključena stvar. Nasprotno se sovjeti branijo podati jasno izjavo. Romunija ne pošlje svojih zastopnikov v Moskvo k razorožitveni konferenci. Izročila bo Poljski svoj mandat, da podpiše razorožitveno pogodbo. V vprašanju bližnjega vzhoda je Romunija poklicana, da igra eno izmed prvih vlog na orientalski konferenci. Najvažnejše vprašanje, ki ga ima rešiti evropska diplomacija, je določitev turško-bolgarske meje. Dobro bi bilo, kakor je predlagano, da se v Trakiji ustanovi mednarodni nevtralizirani pas, ki bi ločil Turke in Bolgare in bi jih postavil pod isti režim, kakor Dardanele. S tem predlogom se strinja tudi Anglija.

Posojilo češkoslovaških bank.

Beograd, 27. okt. (Izv.) Dne 30. t. m. se bo vršila na beograjski borzi konferenca, katere se udeležijo zastopniki jugoslovanskih in češkoslovaških finančnikov. Iskali bodo načina, kako bi mogle češkoslovaške banke dati posojilo našim bankam, ki trpe pomanjkanje de-

narija. S tem posojilom bi se pomanjkanje denarja odstranilo in omogočilo živahnije poslovanje, ki zadnje čase pojema. V svrhu izvršitve tega načrta dospo danes ali jutri v Beograd trije ravnatelji prvih češkoslovaških bank.

Težavno finančno stanje francoske republike.

Pariz, 27. oktobra. (Izv.) Tekom proračunske debate v poslanski zbornici je opozarjal finančni minister Delauney na to, da izza letá 1913 proračuni vseh svetovnih držav izkazujejo primanjkljaj. Kar se tiče Francije, je njen današnji finančni položaj posledica tega, da je odpovedala Nemčiji. Z vsa pravico bi se moral primanjkljaj v francoskem državnem proračunu vračunovati Nemčiji. Finančni minister je nato poročal o prizadevanju Francije, da bi se zmanjšali državni izdatki na ta način, da se združijo različne panoge državne uprave. Poudarjal je, da je francoska vlada izvršila omejitve v proračunu za vojsko in je bilo s 1. novembrom ukinitih 36.900 uradniških mest. Finančni minister je za tem povedal, da so se davki zvišali od 5 milijard na 18 milijard. Vsak francoski državljan, ki je

pred letom 1913 nosil davčno breme v znesku 460 frankov, plačuje sedaj 2478 frankov davka na leto. Deficit v državnem proračunu se bo kril z dokladi na pridobitinski in poslovni davek. Govornik je povdarjal, da bo treba dvajset milijard frankov, da se more brez odlašanja začeti z obnovo osvojenih ozemelj. Nemčija, kateri je dala Francija 96 milijonov preduma, je plačala le stroške okupacije, ni pa storila še ničesar za obnovo opustošenih krajev. Glede vzrokov sedanjega položaja se je izrazil finančni minister, da bi po njegovem mnenju nemška država ne bila prišla na rob propada, ako bi se neposredno po sklepu premirja uvedla neposredna medzavezniška kontrola nad Nemčijo, kateri bi se tako prepričilo, da bi se odtegovala svojim obveznostim.

SESTANEK MED JUGOSL. IN GRŠKIM ZUNANJIM MINISTROM V SKOPLJU.

Beograd, 27. okt. (Izv.) »Politika« poroča iz Aten, da se dne 1. novembra

sestane v Skoplju jugoslovanski zunanji minister dr. Ninčić in grški minister zunanjih poslov Politis, ki bosta razpravljala o važnih skupnih vprašanjih zunanje politike.

Klerikalni shod v Unionu.

Včeraj se je vršil v dvorani Uniona klerikalni shod, katerega se je udeležilo precej ljudi — ponajveč seveda iz radovednosti, ker je bil to prvi shod pred predstoječimi volitvami. Shod je otvoril dr. Stanovnik. Kot prvi govornik je nastopil dr. Perič, ki je govoril še dosti zmerno in kritiziral vlado radi neupravičenega razpusta zadnjega občinskega sveta. Za njim je govoril g. Kremžar, urednik bivšega »Novoga Časa«. Njegov govor je bila demagogija »za hec in kratak čas«. Kot humorist je žel zasluzen smeh. Kje, kdaj in kako se razvijajo stvari, tega sicer ne ve, kot je to sam dejal, toda to ga ni motilo v njegovi veri na neumnost ljudstva. H koncu je postal surov in je grozil z odletavanjem glav. Za svojo je lahko brez skrbi — ker slama ni dosti vredna. Za njim je govoril g. Makuc. Ta govornik se je tekom nagovora tako zakričal, da je bilo posledje čuti le še hropenje. Mislimo, da je vseeno. — Dr. Stanovnik je nato prečital klerikalno kandidatsko listo. Slišali smo imena dr. Perič, Makuc, Kremžar, dr. Stanovnik, Pirc, Klemenčič, Kralj, dr. Rožič, Orehek, Leban, Moškerc, Lemež, Mihevc, Jeglič, Tokan, Adamič, dr. Šarabon, Terseglav, dr. Gosar, Gostinčar, dr. Mazovec, dr. Natlačen, Čenčič, dr. Puntar itd.

Nato je dobil besedo dr. Gosar, ki je govoril o potrebi klerikalno-komunistične zveze, za njim pa g. Fabjančič, ki je razlagal take narodno-gospodarsko nauke, da mora po njih propasti tudi najbolj bogata občina. Za njim je prišel k besedi g. Kralj. Druge nesreče ni bilo in g. dr. Stanovnik je zaključil shod v veri, da ljubljanski volilci ne bodo izročili svoje občine nikdar v klerikalne boljševiške roke, ki bi v par mesecih uničile ljubljansko občinsko gospodarstvo.

Demokratska vsiljivost.

Ker demokrati vedo, da sami kakega shoda sploh ne spravijo več skupaj, so porabili priliko, ki se jim je nudila na včerajšnjem klerikalnem shodu in so pri vratih postavili najetega človeka, da je rinil odhajajočim in po prvih govornikih odhajajočim neke letale v roke. Njih vsebina se glede demagoga lahko kosa z govori klerikalno-komunističnih govornikov. Podpisani so od »Samostojne (čitaj: dr. Žerjavove) strokovne delavske unije. Dr. Žerjav in celosivo — neodvisna strokovna organizacija Eh, kaj bi še govorili?

Borzna poročila.

Curik, 27. okt. Berlin 0.125, New York 556.25, London 24.34, Pariz 38.25, Milan 21.15, Praga 17.20, Budimpešta 0.22, Zagreb 2.20, Varšava 0.045, Dunaj 0.0073, avstrijske krone 0.0078.

Berlin, 27. okt. Dunaj 5.23, Budimpešta 164, Milan 15.760, Praga 12.768, Pariz 27.431, London 18.553.50, New York 4139.62, Curik 71.321.

Praga, 27. okt. Dunaj 0.0365, Berlin 0.645, Rim 122.25, Pariz 217.75, London 141.50, New York 31.75, Curik 572.50, italijanske lire 120.25.

Dunaj, 27. oktobra. Devize: Dunaj 289.75—250.25, Beograd 1159—1161, Berlin 1705—1735, Budimpešta 2945—2955, London 330.100—330.700, Milan 2826—2834, New York 74225—74375, Pariz 5104—5116, Praga 2322—2328, Sofija 494.50—495.30, Curik 13.335—13.365. Valute: Ameriški dolarji 73.800 do 74.100, bolgarski levi 486—490, nemške marke 17.20—18.20, angleški funti 329.500—330.500, francoski franki 5045 do 5075, italijanske lire 2792.50—2807.50, dinarji 1146—1150, romunski leji 484—486, švicarski franki 13.240—13.300, češkoslovaške krone 2.310—2.320, madžarske krone 29.10—29.30.

Zagreb, 27. oktobra. Devize: Berlin 1.295—1.595, Budimpešta 2.36—2.66, Bukarešta 42.25—42.75, Italija 247—251, London 278.50—282.50, New York 61.50—62.50, Pariz 432.50—437.50, Praga 199.50—202.50, Švica 1120—1130, Varšava 0.65—0.75. Valute: Ameriški dolarji 60—61, avstrijske krone 0.0525—0.0575, bolgarski levi 29—31, češkoslovaške krone 196.50—199.50, angleški funti 271.50—276.50, francoski franki 4430—435, grške drahme 0—100, nemške marke 1.58—0, romunski leji 41—0, švicarski franki 1100—0, italijanske lire 247—0.

Beograd, 27. oktobra. Radi današnjega praznika Sv. Paraskave borza ni poslovala.

Štiri leta se je čakal češki narod na svoje osvobođenje. Toda nikdar ni izgubil upanja na zopetno vstajenje svoje samostojnosti. Tiho in potrpežljivo je delal, pod avstrijskimi bajonetmi se je pripravil na odločni boj. In ko so zagrmeli v svetovni vojni prvi topovi, je ves narod instinktivno čutil, da je prišla odločna doba.

Najboljši možje češkoslovaškega naroda so zapustili svojo domovino in šli orat politično polje v tujino. Od vlade do vlade so šli in pripravljali samostojnost svoj domovini, Masaryk in njegov učencec Beneš s s razvili propagandno in organizatorično delovanje, na katerega moramo zreti s spoštovanjem. In uspejo jima je. Prepričala s s zapadne velesile, da je samostojnost češkega naroda nujna zahteva človečanske pravčnosti in pogoj za zdrav razvoj evropskega državnega življenja.

Česke legije so se borile kot legalno priznana armada na vseh frontah sveta za svobodo svoje domovine. Vendar pa jih centralne sile niso priznale kot take in posledica tega je bilo, da je bil vsak češki legionar, kateri je bil ujet, brez udloga obesjen. Marsikomu bodo še v spominu vešala, ki so vzdolž Piave nosila trupla čeških legionarjev, katere so izdali njihovi lastni soborci — Italijani avstrijskemu krvniku.

In tudi doma so delali Čehi z vso silo na pripravah za osamosvojitve. Češka »ma-

gija« je vzdrževala reden stik s svojimi politiki, ki so se nahajali v inozemstvu in ti so bili točno poučeni o največjih državah in vojaških skrivnostih avstrijskih. Vstajajo so propagirali antimitilidarizem in zanašali v armado seme revolucije. Tisoče in tisoče čeških vojakov je dezertiralo in prešlo k legionarjem in vse avstrijske grožnje niso mogle premagati jelekne volje češkega naroda do svoje samostojnosti.

In prišel je 28. oktober. Ogromne množice češkega ljudstva so kakor na povele zalile prostrane Vaclavske namesti in prepevale patriotične pesmi ter vslikale svobodni češki republik, Masaryku in Benešu. Avstrija je brez boja odložila svoje orožje in razpadla v svoji lastni trilošti.

Štiri leta je tega. Kakor so preje za časa vojne Čehi gotovo bili najagilnejši in najbolj disciplinirani v borbi za svobodo, tako so se podali na delo tudi takoj po dosegu svoje državne samostojnosti. Niso se pustili dolgo opajati od nove svobode, temveč pričeli so takoj reševati probleme, katere jim je postavila in samostojnost. In tudi pri tem delu so uspeli v taki meri, da se jim lahko brez pridržkov častita.

Številni naši parlamentarci so se odpejali v Prago, da se udeležijo proslave osvoboditve češkoslovaškega naroda in s tem dokumentirajo čustva, ki nas navdajajo na dan, ko bratski narod proslavlja svoj največji praznik. Prepričani smo, da bo češkoslovaški narod sprejel našo čestitko ravno tako iskreno, kakor so iskreno prišla iz našega srca.

Naj bo skupna proslava današnjega dne nova vez med nami!

Češkoslovaški parlament.

ODOBRAVANA UDELEŽBA ČESKE SOCIJALNE DEMOKRACIJE NA VLADI. RAZMERE NA SLOVAŠKEM. SPREJETJE VLADNE IZJAVE. IZROČITEV POSLANCA-VOHUNA BERANA.

Praga, 27. okt. (Izv.) Poslanska zbornica je danes nadaljevala debato o izjavi vlade in o nujnih interpellacijah glede gospodarske krize. Češki socialni demokrat dr. Meissner je izjavil, da večina češkoslovaškega delavstva, kakor tudi po večini nemški delavci v državi odobravajo udeležbo češke socialne demokracije v vladi. Ko je povzel besedo poslanec slovaške ljudske stranke Juriga, so zapustili dvorani vsi ministri. Juriga je dejal, da so bile tudi na Madžarskem take vlade, kakor je sedanja vlada na Češkoslovaškem. Med njegovim govorom je prišlo do viharnih prizorov. Prav tako med izvajanjem poslanca Hruzovskega. (Češka socialistična stranka), ki je govoril o slovaški ljudski stranki. Nemir se je stopnjeval, ko je poslanec Hruzovsky obdolževal slovaško ljudsko stranko, da ščuje proti državi.

Nato je bila debata zaključena in bile so vzete na znanje izjave ministrske-

ga predsednika, ministra zunanjih poslov, ministra financ in ministra socijalne politike. Za tem je bilo sklenjeno, da se proračunskemu odboru določi rok treh tednov, da izvrši svoja dela in podaljšati je bil tudi rok za razprave v plenumu na 14 dni. Temu sklepu so se upirali nemški poslanci. Nastopni predmet razpravljenja je bilo poročilo imunitetnega odseka glede zahteve kazenskega sodišča v Brnu, ki zahteva izročitev poslanca Berana, ki je osumljen vohunstva. Poslanec Koudelka je obširno orisal dogodke, ki so privedli do aretacije poročnika Novakovskega in jurista Schuabea. Ko je Koudelka svoj govor končal, je prišlo do prerekanja med zastopniki nemško - meščanske stranke in češkimi poslanci. Predlog imunitetnega odbora je bil sprejet z večino glasov. Nato je bila seja zaključena.

JUGOSLAVIJA POVABLJENA NA ORIENT. MIROVNO KONFERENCO.

Beograd, 27. oktobra. (Izv.) Italijanski diplomatski upravnik v Beogradu Summonte je danes dopoldne posetil zunanjanega ministra dr. Ninčića in mu ob tej priliki izročil vabilo italijanske vlade, s katerim se naša vlada pozivlje, naj imenuje delegate za mirovno konferenco, ki se bo vršila v Lausanne.

IZPREMEMBA STANOVANJSKEGA PRAVILNIKA.

Beograd, 27. okt. (Izv.) Te dni se bo v ministrstvu za socialno politiko vršila razprava o novem stanovanjskem pravilniku, ki bo veljal za vso državo. Radi ugovorov interesiranih organizacij, ki se bo pravilnik proučevalo, kaže, da se bo pravilnik precej izpremenil. Posebno se mu protivijo hišni posestniki, ki menijo, da bodo z njim še bolj vezani, kakor so bili doslej.

PROTESTNI SHOD VISOKOŠOLCEV PROTI ZAKONU O PREMESHČENJU SODNIKOV.

Beogra, 27. okt. (Izv.) V nedeljo, dne 29. oktobra prirede v Beogradu visokošolci pravnških fakultet iz vse države protestni shod proti zakonskemu načrtu o premeshčenju sodnikov in o podaljšanju prakticanja za odvetnike na deset let. Shod se otvori dopoldne ob 9. v vseučiliški dvorani.

NOV BRZOJAVNI IN TELEFONSKI MATERIJAL ZA NAŠO DRZAVO.

Beograd, 27. oktobra. (Izv.) Ministristvo pošte in brzojava je tekem zadnjih dni prejelo veliko množino brzojavnega in telefonskega materijala na račun reparacij iz Nemčije. Ta materijal se takoj razdeli onim postajam, ki trpe pomanjkanje takega gradiva.

KEMALISTIČNA DELEGACIJA ZA ORIENTSKO MIR. KONFERENCO.

Angora, 27. okt. (Izv.) Kemalistična delegacija za orientsko mirovno konferenco bo obstajala le iz bivšega ljudskega poverjenika za finance in poslanca Hasan beja, nekaj izvedencev in generalnega tajnika Rešad Safed beja.

ITALIJANSKA LJUDSKA STRANKA ZA NEMČIJO IN AVSTRIJO.

Rim, 27. oktobra. (Izv.) Vdstvo italijanske ljudske stranke (Partito Popolare) je sprejelo resolucijo, v kateri se ugotavlja neločljiva skupnost reparacijskih plačil in vojnih dolgov in v kateri se izraža želja, naj se Nemčiji čimprej dovoli moratorij za plačila, ki jih dolguje Zedinjenim državam ameriškim in Angliji. Resolucija pravi dalje, da je avstrijsko vprašanje spojeno z gospodarskim problemom Jadranskega in Crnege morja. Italija mora zato sprejeti za tem, da prepreči polom Avstrije.

London, 27. okt. (Izv.) Reuterjev urad poroča iz Vladivostoka, da so čete vlade v Čiti predvčerajšnjim v polnem redu zasedle mesto.

Zakaj se muslimani niso udeležili kumanovske proslave?

Beograd, 25. oktobra 1922.

Tukajšnja javnost je zelo razburjena, ker se niti oni muslimani, ki so zastopani v vladi po dveh ministrih in v predsedništvu narodne skupščine po enem podpredsedniku, niso udeležili kumanovske proslave. Vsi so namreč nenadoma oboleli. Včerajšnja »Politika« pravi v svojem uvodniku pod naslovom »Časi se izpreminjajo«, da je bil Pašić pač junak pred desetimi leti, nikakor pa ne več danes. Takrat je premagal turško vojsko, dočim je moral sedaj kapitulirati pred Turki (svojimi lastnimi zavezniki muslimani), katere pri vsem svojem prizadevanju ni mogel pridobiti za to, da bi šli na Kumanovo.

Danes popoldne sem se na Teraziji slučajno sešel s članom muslimanskega poslanskega kluba, bivšim tajnikom narodne skupščine Alićem, ki pripada Spahovi grupi. Nanj sem stavil nekatera vprašanja, ki znajo zanimati tudi slovensko javnost. Prej pa hočem na kratko pojasniti, da je štel muslimanski poslanski klub (bosanski) za časa glasovanja ustave 24 poslancev. Pri tem pa niso všteti muslimanski poslanci iz južne Srbije, ki pripadajo večinoma radikalnemu in demokratskemu poslanskemu klubu, ostali pa so neopredeljeni. Kmahu po sprejetju ustave se je muslimanski poslanski klub, ali kakor se je oficijelno imenoval jugoslovenski muslim. klub, razdelil tako, da imamo danes dva kluba bosanskih muslimanov, in sicer Spahovo grupo, ki se nahaja v opoziciji in je ohranila še vedno staro ime, namreč jugoslovenski muslimanski klub in Maglajčičevo grupo, ki je ostala v vladi in se imenuje jugoslovenski muslimanski narodni klub, akorav nima naroda za seboj, kakor se je izrazil g. Alić. Spahova grupa šteje 11 članov, Maglajčičeva pa 10 članov, dočim so ostali trije neopredeljeni. Kakor sem že uvodoma omenil, ima Maglajčičeva grupa klub svojih maloštevilnosti v vladi 2 ministra, ministra za trgovino in industrijo Vulovića in ministra za narodno zdravje Omerovića, v predsedstvu nar. skupščine pa podpredsednika v osebi bivšega ministra za narodno zdravje Karamelmedovića.

Sprehajajoč se po Teraziji s posl. Alićem, sem najprej vprašal, zakaj se muslimani niso udeležili kumanovske proslave.

Odgovoril mi je: »Maglajčičeva grupa (vladni muslimani) je pogrešila, da ni šla na Kumanovo. To je bilo od nje skrajno netaktično. Z vstopom v vlado je prevzela tudi vse prijete in neprije-

tno obveznosti, ki se jim ni mogoče izogniti. Maglajčičeva grupa bi v narodu, kolikor še ima pristašev za seboj, ničesar ne izgubila, ako bi se udeležila kumanovske proslave, ker narod dobro ve za dolžnosti, ki jih imajo vladne stranke. Glavni vzrok, da Maglajčičeva grupa ni šla na Kumanovo, pa je v sklepu našega kluba, da se ne gre na Kumanovo. Popolnoma neupravičeno se je bala konkurence, dasi bi — kakor že rečeno — v narodu zaradi kumanovske proslave niti enega pristaša ne izgubila, ker muslimani dobro vedo, kaj zahteva takt vladne stranke.«

»Zakaj pa vi, opozicijski muslimani, niste šli na Kumanovo?« vprašam nadalje g. Alića.

»Mi smo jugoslovenska organizacija in bi bili radevolje šli na Kumanovo, ako bi ta nacionalna proslava ne bila v zvezi s cerkveno slavnostjo! To je bilo za naš sklep edino merodajno.«

»Zakaj se bosanski muslimani in muslimani iz južne Srbije ne združite v eno organizacijo, ali vsaj v parlamentu v en klub, kar ni bil slučaj niti poprej, ko še niste bili podeljeni na vladno in opozicijsko stranko?«

»Zato, ker muslimani iz južne Srbije ne razumejo našega jezika. Mi bosanski muslimani nacionalno sicer še nismo opredeljeni, eni se prištevajo Srbom, drugi Hrvatom in govore srbohrvatski, dočim govore muslimani iz južne Srbije turško, arnavtsko. Pa saj vidite, da do danes niti eden od njih še ni ust odprl v narodni skupščini. Muslimani iz južne Srbije pa se tudi iz tega razloga nočejo priključiti naši organizaciji, ker se bojijo, da bi jih mi ne posrbohrvatili.«

Zadnje moje vprašanje se je tikalo zagrebškega kongresa, ki se ga je udeležil tudi g. Alić poleg drugih poslancev, med njimi bivši podpredsednik nar. skupščine g. Hrasnica. Vprašal sem, če Spahova grupa (oficijelna jugoslovenska muslimanska organizacija) soglašajo z zagrebško resolucijo in če je pripravljena vstopiti v Jugoslov. zajednico.

Odgovor se je glasil: »Z zagrebško resolucijo naša organizacija popolnoma soglašajo. V njej so zapodane glavne naše zahteve: 1. padec sedanjega režima; 2. široke samouprave in 3. ime države Jugoslavija. Videli ste, da smo tudi mi za resolucijo glasovali. Na bazi te resolucije smo tudi pripravili stopiti v Jugoslov. zajednico, toda Jugoslovenska zajednica se mora jasno izjaviti za revizijo ustave!«

Drž. uslužbenci in občinske volitve.

Da bi dobila JDS stranka ob prihodnjih volitvah od državnih uslužbencev čim največ glasov, prinaša »Jutro« vsak dan z velikimi napismi vesti, ki morejo pri drž. uslužbencih vzbujati najboljše nade. Tako poroča »Jutro« 16. oktobra 1922, da je g. dr. Žerjav izposloval za drž. nameščence mast, moko in sladkor iz državnih zalog po znižanih cenah. Prihodnji dan 17. oktobra 1922 poroča »Jutro«, da bo g. dr. Žerjav nakazal miloščino drž. uslužbencem oz. njihovim svojem, ki so dobili za bivše Avstrije miloščino, in kojo še niso do sedaj prejeli od naše države. Naslednji dan 18. oktobra 1922 pripoveduje »Jutro«, da je g. dr. Žerjav stavil v ministrskem svetu predlog, da dovoli drž. uslužbencem enkratni nabavni prispevek. Dalje prinaša 19. okt. 1922 »Jutro« vest, da se je g. dr. Žerjav zavzel pri ministru saobračaja za odpuščene železničarje. Zopet naslednji dan 20. okt. 1922 ve »Jutro« povedati, da bo g. dr. Žerjav nakazal onemogli drž. uslužbencem državno podporo itd. — Vsak dan kaj drugega servira gosp. dr. Žerjav drž. uslužbencem. Seveda so to samo race, s katerimi hoče JDS stranka ujeti ob prihodnjih volitvah nekaj kalinov. Najbolj mastna je pa raca

glede masti, moko in sladkorja. Te življenske potrebščine bo vlada drž. uslužbencem dala iz skladišča na drž. posestvu Belje in iz drž. tovarne za sladkor v Vojvodini.

Z izposojenimi 100 milijonov dolarjev, s posojilom 500 milijonov Kč, katero baje dobimo od CSR, namerava vlada dvigniti tečaj dinarja, na »umeten način«. To sklepamo iz državnega proračuna za leto 1922/23, v katerem je glasoma finančnega zakona z dne 31. julija 1922 (Ur. št. 105 iz 22) stavljeno 1.120.000.000 Din med dohodke kot dobiček na denarju, ki ga bo država napravila na ta način, da se bodo vsled dvigovanja naše valute obveznosti naše države, obrestni za državno posojilo v tuj valuti, redukcija plač državnih uslužbencev, ki imamo sigurno pričakovati, izvedena, (čim bodo tržne cene vidno padle) zmanjšane za 1.120.000.000 Din. Sorazmerno s povečanjem kupne vrednosti dinarja bodo padle tržne cene približno za 50 %, če bo vlada res tečaj dinarja zjednačila s tečajem češke krone. Da ne bo država, ki ima na velepossestvu Belje velikanske zaloge na masti, moki in sladkorju, vsled hitrega padanja tržnih cen, zgubila 50 % sedanje blagovne vrednosti, bo na »brzu

ruku« proti odplačilu prodala omenjene življenske potrebščine državnim uslužbencem za 25 % ceneje. Tako bo država napravila ob prodaji življenskih potrebščin, mesto zgube, 25 %, t. j. največji po obstoječih naredbah trgovcem dovoljeni dobiček in to celo pri lastnih in najbolj izkoriščanih uslužbencih. Da, da, ministra Tone Kristan in dr. Žerjav sta bila in ostaneta vedno dobra trgovca, toda slaba socialista. Nič bolje ni z nabavnim prispevkom, ki ga bo demokratska vlada dovolila, — če ga bo sploh dovolila, — le radi tega, da morejo drž. uslužbenci plačati mast, moko in sladkor, in da pomaga trgovcem, ki vsled dvigovanja valute ne morejo spečati blaga premožnejšim slojem. Le-ti so se, spekulirajoč na še dalje rastočo draginjo, preskrbeli za več mesecev naprej, tako da sedaj ničesar ne potrebujejo. Državni nameščenci nimajo no-

benih zalog in bodo morali seveda, ker so bosni, nagi in lačni, eventualno prejeti nabavni prispevek, takoj izdati za življenske potrebščine.

Tako izgleda v pravi luči skrb demokratske stranke za državne uslužbence. JDS stranka pa še nadalje ne bo namenoma omilila bede drž. nameščencev, kljub temu pa bo do volitev trobila med svet, koliko je storila za drž. uslužbence. Po volitvah pa bodo drž. nameščenci takoj spoznali, da so bili tudi sedaj prevarani. Tako je bilo vedno, ker demokratska vlada nima srca za državnega nameščenca. Če bi demokratska vlada res skrbelo za državne nameščence, bi jim bila dala življenske potrebščine za 25 % ceneje in nabavni prispevek takrat, ko je valuta padala, in je draginja skokoma rasla. Takrat bi bilo drž. uslužbencem res pomagano, sedaj pa kapitalistom.

Politične vesti.

Naprednost in klerikalci.

Naši klerikalci bi radi slepomišili z »naprednostjo«. Navadno jim je beseda naprednjak in naprednost psovka za njihove politične nasprotnike, toda v sedanjem volilnem boju, ko se jim je posrečilo pridobiti za svoje klerikalne namene tudi del komunistov in socialdemokratov, se bahavo tolejšo na prsi, češ, kdo je bolj napreden kakor smo mi, klerikalci. Pri tem pa kažejo posebno na dejstvo, kako žalostno so se mladinski demokratje okrog »Jutra« proslavili s svojim nespametnim pisarenjem v protislovenskem smislu in posebno s svojim še bolj nespametnim delovanjem proti slovenskemu šolstvu. Toda, če bi hoteli biti klerikalci objektivni, bi morali pripoznati, da je ravno to protislovensko in reakcionarno delovanje mladinskih demokratov odvrnilo domačega vso našo napredno inteligenco od mladinskih politikov. Slovenska inteligenca noče ničesar več imeti opraviti s takim reakcionarstvom, ki se skriva pod krinko »jugoslovenske ideologije«, kakor se skriva klerikalizem pod krinko krščanskega komunizma. Ako se klerikalci prilagodijo »jugoslovenski ideologiji« mladincev, bodo prav lahko z njimi stopili v tesno koalicio, kakor se nahajajo danes v koalicio z njimi srbski reakcionarci, katerim pravijo tudi radikali.

Klerikalci pa naj se ne delajo preveč nevednih glede naprednosti, ker se niso popolnoma pozabljeli časi, ko so nam v dobi Sušteršič-Lampetovega režima utepali klerikalno naprednost na enak način, kakor danes demokratje utepajo narodno edinstvo Hrvatom in Slovencem. Naprednost je na Slovenskem kljub vsem zlorabam vedno pomenila in še pomeni geslo proti klerikalnim reakcionarnim tendencam, spravitvi naše kulturno življenje pod omejeno in ozkosrčno svetovno naziranje duhovniške oligarhije in ga s tem zadušiti, za kar so nam — da ne navajamo nešteti drugih dokazov — nepobiten dokaz vse resolucije slovenskih katoliških shodov v zadnjih desetletjih. Nikdo ni tako naiven, da bi hotel klerikalcem verjeti, da so vse to zavrgli, klerikalizem je danes le iz taktičnih razlogov prisiljen uporabljati drugo taktiko, cilji so pa ostali isti. Za take cilje pa se NSS ne da izrabljeti.

Lahko bi jih že spoznal.

Dr. Perič z veliko nesigurnostjo zagovarja v »Zari« svojo kandidato na klerikalni listi. Povedati ne ve drugega, kot da protestira proti obč. volilnemu redu in da je za socialno politiko. Seveda pri tem ne more izpodbijati dejstva, da je NSS tudi za vse to, kar smatra dr. Perič za najpomembnejše v svojem komunalnem programu. Nastaja samo vprašanje, kje bo mogoče uveljaviti socialna načela. V klerikalni večini gotovo ne. Klerikalcem je predvesem socialni program le dobrodošla programatična fraza, ki naj zakrije njihove prave namene. Klerikalci so zmožni objubiti

vsle, samo, da dobe odločilno besedo v mestnem šolskem svetu, da spravijo v mestno službo klerikalno uradništvo in da izposlujejo iz občinskih dohodkov, subvencije za svoje zavode. Klerikalci si mislijo, kaj program, samo da imamo v svoji zvezi prvo besedo. Škoda, da tega g. dr. Perič ne vidi! Klerikalce, bi po dosedanjih izkušnjah že lahko spoznal!

Dr. Sušteršič v Ljubljani.

Kakor izvem, pride prihodnje dni v Ljubljano bivši nekronani vojvoda kranjski dr. Ivan Sušteršič in se naseli na Miklošičevi cesti, v hiši Ljudske posojilnice. Značilno je, da se je moral iz stanovanja umakniti dr. Brejc, da napravi prostor dr. Sušteršiču. Dvomimo, če bo Ljubljana najradostneje pozdravila v svoji sredi meščana, ki ji je povzročil toliko škode. Za en del je pa popolnoma prav, da pride dr. Sušteršič ravno za občinske volitve v Ljubljano. Ljubljanski volilcem se bodo vsaj tem živahnije obudili spomini, na ono dobo, ko je pri nas vladal klerikalizem. Kdor bo samo videl dr. Sušteršiča, bo gotovo z »največjim navdušenjem« glasoval za klerikalno listo delavnega ljudstva.

Zopet nov občinski volilni red za Ljubljano.

Beograd, 25. okt.

Prispel je semkaj bivši minister dr. Kramer, da izposuje še pred predtoječimi občinskimi volitvami spremembo občinskega volilnega reda za mesta v Sloveniji. Ker namreč tudi zadnja sprememba, ki daje relativni večini polovico vseh mandatov, ne bo imela za mladine zaželjenega uspeha, zahteva dr. Kramer, da se za slovenske občinske zastope dodeli večina vseh mandatov tisti stranki, ki bo imela — najmanj glasov. Tako upajo mladinci dobiti vse občinske zastope v svoje roke. Kakor se govori, niso radikalni ministri prav nič vneti za to idejo; Pribičević pa je v svojem vzhicenju dr. Kramerja objel in namerava predlagati, da se ta način volitve sprejme za vse prečanske oblasti, tudi za skupščinske volitve.

Kdo bo volil?

Beograd, 26. oktobra.

Po volilnem redu za skupščino imajo volilno pravico tudi vsi ruski begunci. Isti bodo pod poveljstvom svojih častnikov dovedeni na volišče, da oddajo glasova za vladne stranke. Radi razdelitve glasov pa je nastal prepir med radikali in demokrati. Dočim hočejo radikali, da se glasovi razdelijo po znanem ključu, zahtevajo demokrati pariteto. Dr. Žerjav pa zahteva, naj se takoj 6000 Rusov preseli v Ljubljansko oblast.

Sestavljanje nove koalicijske vlade v Nemčiji.

Državni kancelar dr. Wirth skuša stvoriti veliko koalicio, t. j. da pripravi nemško ljudsko stranko do vstopa v

vladno večino. Socijalni demokrati bodo najbrže porabili oddomiten njihovih zahtev po ukreptvi tečaja nemških marke za to, da iztopijo iz koalicio Najvažnejša sporna točka je vladna devizna naredba. Z mnogih strani se namreč zahtuje, da je ta devizna naredba učinkovita katastrofalno na nemško narodno gospodarstvo in da se mora čimprej razveljaviti. Drugi pa zopet zahtevajo, zlasti pod pritiskom ulice, da se naredba še bolj poostri. Nasprotno pride posebno do izraza v zadržanju ministrstva za narodno gospodarstvo in državnega ministrstva. Druga važna sporna točka je občinska naklada. »Vorwärts« piše, da je edina rešitev katastrofe življenskih zalog v državi, da se prepreči lakota, ker ni mogoče misliti na uvoz živil iz inozemstva, ako velja dolar že 5000 nemških mark. List pravi z izstopom socialnih demokratov iz vlade, ako se vprašanje občinske naklade ne reši v kratkem v smislu njihovih zahtev. Na ta način je edina rešitev v sestavitvi nove vlade, ki naj bi jo tvorili centrum nemška ljudska stranka, demokrati in bavorska ljudska stranka, na čije čelo naj bi morda stopil dr. Stresemann.

Gospodarstvo

Štedenje kot gospodarski princip.

Pod tem naslovom prinaša »Jugoslovenski Lloyd« zelo aktualen članek, iz katerega posnemamo radi velike važnosti za sedanje razmere glavne misli.

Od konca vojne pa do pred kratkim je veljalo pri nas načelo, da imajo materialne dobrine večjo vrednost kakor pa gotov denar. Tega načela se niso držali samo privatniki, ampak v prvi vrsti producenti in trgovci, zlasti veliki denarni zavodi. Prirodna posledica tega načela je bila, da je vsled spekulacije, ki je izhajala iz te mentalitete, vrednost blaga zelo hitro rasla in v isti izmeri seveda tudi vrednost denarja padala. Nadaljna posledica tega je bila, da so se oprijeli prepričanja, da je blago več vredno kot denar, tudi ostali stanovji, zlasti kmetovalci. Ker je na ta način denar res izgubil za nekaj časa svojo vrednost, so polagoma ljudje prišli do prepričanja, da se re izplača štediti, ker je bil danes vloženi denar čez mesec dni mesto več, dejansko manj vreden. Tako je prebivalstvo polagoma izgubilo zaupanje v denarne zavode in veselje za štedenje.

Pred nekaj tedni pa se je situacija močno izpremenila. Denar je pričel rasti, tuje valute so padle — blago se je deloma pocenilo. Vračamo se k normalni produkciji in normalnemu trgovskemu obratovanju. Tu pa bomo mogli zaznamovati korak naprej in samo tedaj, če bo vsakdo uvidel potrebo štedenja. Tako mali človek, kakor trgovec, tovarnar itd., mora stremeti za tem, da svoje izdatke čim bolj utešni in dena na stran vsak, še tako majhen prihranek. S tem si bo narod sčasoma stvaril močne pridobitne sile, na katerih temelji naša bodočnost.

Češka si je prva zgradila s štedenjem svojo gospodarsko nezavisnost in si s tem postavila temelj svojih političnih samostalnosti. — Istotako je Francija po porazu pri Sedanu in s štedenjem dosegla uspehe, ki se jim je čudil ves svet.

Tudi naša bodočnost bo zasigurana, ako se oprimemo tega načela. Samo s štedenjem, to je z direktnim povečanjem mobilnega kapitala bomo prišli v stanje, da ustvarimo potom investicij temelje veliki produkciji, da bodo zastonj naša bodočnost bo zasigurana, zasluček in preživljanje onemu delu prebivalstva, ki se ne bo moglo več preživljati s poljedelstvom. Le na ta način bomo stvorili temelje močni in zdravi kulturi — kratko, na ta način si ustvarimo svojo veliko in srečno bodočnost.

Živi mrtvec.

(K uprizoritvi.)

V sredo so igrali v dramskem gledališču lrtov prvič L. N. Tolstega delo »Živi mrtvec« v enajstih slikah. Eno sliko so brez škode za celoto izpustili. Počasi skoro leno teče Tolstojeva beseda, utis ki ga napravi delo je sprva negotov. Režija je skrbela za hitri tempo igre in je z razumevanjem v dokaj živi pestrobodnosti pogodila bistvo stvari: delo se je uprizorilo pravzaprav kot niz dogodkov iz življenja, videli smo slikovit roman in manj enotno zgrajeno dramo. H koncu pa, ko strahotno naraščajoči tok duše Protasova nenadno izbruhne in ko fizična smrt »živega mrtveca« osvobodilo njega samega, da vrne ženo in Karenina, življenje, tedaj se še enkrat zbero te slike pred očmi, da se rahlo zaziblje v duši.

Fjedor Vasiljevič Protasov (Fedja) g. Šesta je bil podan z inteligentnim igraškim razumevanjem in je v sceni pred preiskovalnim sodnikom mestoma

vzrasel do prepričevalne sile. Fedja je ruski človek, ki ni za obstoječo družbo in on ne zanjo. Preko pisanih zakonov in običajnega družabnega reda živi svoje življenje bolj čisto in svetlo kot je žive njegovi sodniki. On je človek notranjega sveta, nezmožen resnega boja. V uri odločitve pa postane junak in spozna, da more poravnati njegov konflikt z družbo samo smrt.

Ob zvokih ciganske pesmi, na strani ljubice Maše se mu odpre čudovit svet. V njem je srečen in tuja mu ostane človeška laž, ogabna človeška podlost. Dobro se zaveča, da ga hoče okolica spraviti z življenjem, ki mu je odvratno, a v sebi nima moči in ostane notranje sprt s seboj in z ljudmi.

Gospod Šest je skoro preveč povdarnil vnanjo stran tega človeka, ono notranje dogajanje, ki sunkoma z globoko tragiko sili iz duše tavajočega, ona široka hoja izgrešenega življenja po poti navzdol se je čula preslabotno in ostala je slika, ki jo je izvršil nedospioniran slikar. Slikar, ki se mu mudil izdelati umetvor ... Tako je strel v zad-

nji sliki počil tedaj bolj nepričakovano kot je bilo to treba ... Izborna maska v zadnjih slikah in dobra soigra pa je — pri že znanih vrtilnah g. Šesta — ugodno združila njegovo sicer zelo premišljeno igro. Elizabeta Protasova je ljubica žena in mati. Udano nosi kar ji je namenjenega. Zruši se le za hip, da znova vstane prerajena v trpljenju. Ga. Wintrova, ki je igrala to vlogo je bila sicer od režije postavljena na svoje mesto (podobne vloge so zanj), toda njena nesreča ni zagrabila za grlo, scena z materjo Karenina je bila slabotna. Iz sentimentalnih vzdihljajev ni bilo razbrati njene močne ljubezni in njene boja s preteklostjo. Zeleli bi več raznolikega, izrazitejšega. G. Gregorina kot Karenina ni bilo spoznati. Pred časom tako glasi dr. Hallemeier, tokrat umerjen, skoro dolgočasen Karenin kakor ga zahteva avtor. Morda se je skoro preveč občutila trda roka izborne režije ravn. Golie ... Ne vem sicer, če je režiser zahteval tako močno pozlajane kreacije, da je uplival kot trepetajoča vijolina, siloma privita s sordino.

Vsekakor je bil to velik napredek tega sicer temperamentnega in zmožnega igralca, da se je pokazal tudi v taki vlogi zadovoljivega. Maša ciganka je izraz elementarne ženske ljubezni, ki brez predsodkov intuitivno tiplje do nenavadne in čiste notranjosti Fedje, zato je treba tej vlogi več globine kot vnanje mikavosti. Na opasni meji je srečno dobila svoje korake g. Juvanova. Sem in tje je nekoliko izpodrsnilo, za hip je izginil demoničen čar skrivnostnega bitja. Pa zatajeno se je zopet skril sama vase — in šlo je. Knez Abreskov je tipičen ruski konservativen aristokrat. Francosko vzgojen, strogo pravoslaven, vnanje zlikan in silno moralen kot njegova prijateljica Ana D. Karenina, a vedno pripravljen razumeti sočloveka. V maski in igri je g. Skrbnišek v polni meri izpolnil to vlogo. Ga. Rogozova, Viktorjeva mati mu je bila verna podana družica, ki ima preko vseh družabnih predsodkov vedno le v mislih srečo svojega sina. Gdč. Rakarjeva ni mogla preko povprečnosti, gdč. Gorupova pa je v njene obro-

opustila oni za diletante tako značilen visok in rezek glas, ki na odru »pretresljivo« presune. Izbor en tip ruskega filozofa je iz nekam premedle celote ustvaril g. Kralj kot Ivan Petrovič. Zopet je bil doprinešen dokaz, da je treba uprav za karakterne epizodne vloge (in v teh je v drami nebroj!) zelo močnih igralcev. Režija je to s finim razumevanjem spoznala. Prav dober je bil Terčič kot glavar ciganov. Slednji so sestavljeni po večini iz samih Rusov. Pelo in igralo se je mnogo — morda celo preveč — skupini pa bi trebalo več živahnosti in ne onega topega vedenja kot pri kaki pevski vaji. G. Zeleznik ima smisel za masko in je tudi v neznanstvih stvarih vedno zajemljiv. Naneznatni stopil je skoro ves dramski ensambel in je drama dosegla lep uspeh. Ni bilo toliko čuti Tolstoja-filozofa, v poslednjem tem delu je vrgel Tolstoj — pesnik na oder živo in neizčrpno bogastvo ruskega življenja in v tem je tudi stalna vrednost »živega mrtveca«.

+ Tečaj na novosadski produkti borzi dne 25. okt. 1922: pšenica, bačka 225, sremska 328, ječmen bački 275, sremski 278, oves bački 225, sremski 228, koruza bačka 260, sremska 265, beli novi fižol 300, pisani 290, moka št. 0 475, za kruh 450, št. 6 400, pšenični otrobi 125, svinjska mast 28, bačko zelje v glavah 75, bosanski orehi 475, čebula 300.

+ Prodaja stare obuče. Vojno odena radionica v Vevčah pri Ljubljani bo prodala na javni licitaciji dne 31. t. m. ob 8. uri zjutraj ob enem z raznimi odpadki tudi 50.241 kg stare ponošene obuče. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

+ Prodaja starega papirja. Ravnateljstvo državnih železnic v Subotici prodaja približno 1 vagon starega papirja. Ponudbe je poslati najkasneje do 8. novembra t. l. 11. ure dopoldne železniškemu odeljenju železniške direkcije v Subotici. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

+ Dobava vrvarskih izdelkov. Odeleženje za mornarico v Zemunu želi nabaviti vrvarske izdelke in nekaj mehanskega orodja. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

+ Tržaško sladkorno tržišče. Trst je docela izgubil svojo važnost kot trgovsko obmorsko mesto, kar se najbolj opazi na prometu s sladkorjem, ki je bil pred vojno najbolj razvit. Leta 1913

je znašal okrog 2.3 milijona q. t. l. 8 do 9% vsega pristaniškega prometa. Leta 1920 je bilo sladkorja uvoženo že samo 359.476 q in izvoženo 244.676 q; leta 1921 nekaj več: 560.411 q in 393.702 q. Povprečni promet po vojni izkazuje potemtakem ogromno nazadovanje, 76% na uvozu in 83% na izvozu sladkorja.

+ Uvoz jugoslovanske plemenske živine v Italijo. Italijansko notranje ministrstvo je dovolilo uvoz plemenske živine iz Jugoslavije.

+ Znižanje izvozne takse v Čehoslovaški. Pri izvozu konzerviranih kumar iz Čehoslovaške se je plačalo dosedaj 3% fakturine cene kot izvozna taksa. Od 15. sept. naprej pa je ta taksa znižana na 1/3% fakturine cene.

+ Spremljevalci za Transporte žive živine. Prometno ministrstvo je odredilo, da mora imeti vsak transport žive živine spremljevalca. Brez spremljevalca se ne bo sprejemalo pošiljatev žive živine. Izvzete so samo majhne živali, katere se pravažajo v lahko prenosnih in zaprtih kletkah.

+ Naš trgovski promet z Madžarsko. V prvi polovici leta 1922 je znašal izvoz iz Jugoslavije na Madžarsko za 724.7 milijonov ogrskih kron in izvoz iz Madžarske v Jugoslavijo 2.495.4 milijonov ogrskih kron.

+ Odgoditev beogradskega vinskega semnja. Otvoritev beogradskega vinskega semnja je bila preložena na mesec marec 1923, da se omogoči tudi razstava letošnjega pridelka.

izvedeli, da je bil morilec včeraj prijel na Dunaju. Pri zaslišanju je zelo mirno, brez najmanjšega kesa opisoval svoj grozni zločin. Mladi zločinec ima že toliko na svoji vesti, da bo težko odšel vislicam.

Ljubljana.

— Prihod čeških gostov v Ljubljano. V soboto, dne 4. novembra t. l. se pripelje iz Brna v Ljubljano pevski zbor Moravskih Učiteljic in priredi naslednji dan v nedeljo, dne 5. novembra ob 8. uri zvečer v veliki dvorani hotela Union koncert. Zbor šteje 30 članic ter je pod vodstvom najznamenitejšega češkega vokalnega dirigenta prof. Ferdinanda Vacha, ki je ob enem tudi dirigent pevskega zbora Moravskih Učiteljev, ki so na glasu kot najboljši pevski zbor v Evropi. Naše občinstvo opozarjamo na ta koncert, kojega spored približno prihodnje dni.

— Razne ustanove za reveže. Mestni magistrat razpisuje več ustanov za revne novoporočenke in za onemogle posle itd. Razpis je na magistratu javno razglašen in se naj interesenti tam bliže informirajo.

— Umrla je v četrtak na Sv. Petra cesti št. 85, gospa Marija Černe roj. Dimnik. Pogreb se vrši danes popoldne ob 4. uri. Naj počiva v miru!

— Našla se je denarnica z večjo vsoto denarja, v bližini glavne pošte. Izve se v upravi našega lista.

— Posknešen samogar. Na svojem stanovanju v Sp. Šiški se je v samomorilnem namenu sunil z nožem v levo stran prsi Jurij Mohar, delovodja pri stavbeniku Matku Curku v Ljubljani. Prepeljali so ga v bolnico, kjer se nahaja v obupnem stanju. Vzrok: ljubosumnost.

— »Gde maš novac?« Dne 23. t. m. ponoči so pri Lžanski cesti trije vagoni napadli 20 letnega Franceta Indofa. Eden ga je udaril s palico, druga dva sta ga grabila za prsa in kričala: »Gde maš novac?« Napadeni Indof se je spustil v tek in jim srečno ušel.

— Napad. Ko se je mimiški nadzornik Ignacij Burnik vračal iz službe domov, ga je na mostu, ki pelje čez Glince, napadel oblastem dobro znani vagon Viktor Meran in ga vrgel z mosta v vodo. Burnik se je srečno rešil iz vode in hitel na bližnjo stražnico, kjer je naznanil ves dogodek. Stražniki so šli hitro na delo in kmalu nato so našli napadalca v Končanovi gostilni v Rožni dolini. Vnel se je hud boj in Meran je enega stražnika prav po pasje ugriznil v roko. Končno je bil seveda premagani in hočeš nočeš, je moral v luknjo. Meran ima na vesti več tatvin.

Maribor.

Podoficirji Mariborske garnizije priredijo 11. novembra t. l. pod pokroviteljstvom komandanta mesta pukovnika g. Ilije Miladinovića v Gützovi dvorani v Mariboru plesni venček, katerega čisti dobiček je namenjen podoficirskemu podpornemu društvu. Vstopnina prostu. Vabilo velja kot vstopnica. V slučaju, da kdo ni prejel vabila in želi udeležiti te plesne prireditve, se vljudno naproša, da se obrne pisмено ali ustmeno na društveni odbor, Maribor, Dravska vojašnica, soba št. 32.

Štirje junaki so se ga precej napili v ponedeljek ter so v izvanredni korajžji brez vsakega povoda napadli v neki gostilni poslovodjo Spindlerja, ter ga vrgli ob tla. Ko mu je hotel trgovec Felber pomagati, so planili z združenimi močmi nanj ter ga močno poškodovali po obrazu. Za ta junaštva jih bo odlikovalo sodišče.

Celje.

— Pozor! Izobraževalno društvo »Bratstvo« v Celju priredi v soboto, dne 4. novembra ob 8. uri zvečer v vseh zgornjih prostorih »Narodnega doma« veliki zabavni večer. Na sporedu je predstava, koncert, srečolov in ples. Vse prijatelje domače in neprisiljene zabave opozarjamo že danes na ta večer! V soboto, dne 4. novembra vsi v »Narodni dom« na zabavni večer »Bratstva«!

— Komorni kvartet »Zika« priredi v Celju v mali dvorani hotela »Unions«, dne 6. novembra ob 21. uri komorni večer z izbranim vsprejemom. »Zikovci« so se pred kratkim vrnili iz znamenite koncertne turnee po južni Nemčiji in so nazadnje koncertirali po Češkem.

— Občni zbor Glasbene Maticе v Celju se je vršil v torek zvečer ob slabi udeležbi v mali dvorani »Narodnega doma«. Po pozdravnih besedah g. predsednika Grudna so razni funkcionari podali svoja poročila. Koncem šolskega leta je obiskovalo šolo Glasbene Maticе 75 učencev. Obisk je bil reden in uspeh zadovoljiv. Poučevali so na šoli štirje učitelji. Blagajniško poročilo izkazuje precej deficit. Letošnje šolsko leto sta se nastavili na zavodu dve novi učni moči, enega učitelja se je pa odpustilo. Če se hoče obstoj tega važnega kulturn. društva v Celju zadržati, bo potreba, da se javnost za to važno kulturno institucijo bolj zanima.

— Na občnem zboru se je tudi poročalo, da namerava Glasbena Matica v Ljubljani pri svoji turneji po Slovincih tekom letošnj. zime posetiti tudi Celje in tukaj prirediti velik koncert.

da namerava Glasbena Matica v Ljubljani pri svoji turneji po Slovincih tekom letošnj. zime posetiti tudi Celje in tukaj prirediti velik koncert.

Prekljanje v občinskem svetu celjske okolice. O obč. svetu celjske okolice čujemo vedno kaj novega. Župan je soc. demokrat. Opozicija ima na »piki« nekega soc. dem. odbornika, in je stavila zahtevo vladajoči stranki, da tega odbornika izloči iz obč. zastopa. Če se to ne zgodi, bo opozicija sabotalna vse seje obč. zastopa in onemogočila redno delo. Soc. demokrati pa na to nečejo pristati. Razširja se vsled tega govorica, da bo občinski svet v najkrajšem času razpuščen. Pričakuje se, da bo v slučaju razpusta imenovan gerentom ali lesni trgovec »Vito« Kukovec, ali stavbenik Ferd. Gologranc.

Sprememba posesti. Kakor čujemo, je g. Rebek svojo hišo, kjer je dosedaj stanoval in imel svoje delavnice, prodal g. Fr. Confidentiju, trgovcu v Celju. Gospod Rebek je svoje delavnice preselil v novo tvorniško poslopje na Mariborski cesti.

Bratstvo. Danes 28. oktobra ob 8. uri zvečer je članski sestanek »Bratstva« v Rudeči sobi »Narodnega doma« v Celju. Dnevni red: Veselica, dne 4. novembra t. l. Vabljeni so vsi tovariši in tovaršice, ki hočejo sodelovati.

Novo krojaško delavnico namerava s 1. novembrom otvoriti v Vodnikovi ulici krojaški mojster g. Stipičič, v prostorih, kjer ima sedaj zastopstvo trgovine z olji g. Fric Confidentij.

Sokolstvo.

Dramatični odsek sokolskega društva na Viču v pripori v nedeljo 29. t. m. ob 8. uri zvečer v svojem domu na Viču Tucioveo dramo »Trhli dom«. Predprodaja vstopnic pri br. Jelocniku v Rožni dolini in br. Uranu na Glincih.

»Sokole« na Jeleni prirediti drugo gledališno igro v tej sezoni v soboto, dne 28. t. m. ob 8. uri zvečer Meškovo dramatsko sliko »Mafic«. Ponovitev igre v nedeljo ob 3. uri popoldne. Pridite!

Gledališče in glasba.

Operni libreti — »Jenufa«. Pravkar je izšel 2. zvezek zbirke opernih tekstov: »Jenufa« (Njena pastorka), opera iz moravskega kmetijskega življenja. Po drami Gabrijele Preissove uglašil Leoš Janáček, poslovenil F. G. — Cena 3 Din. — Premiera te opere bo v soboto 28. t. m. v proslavo praznika osvobodjenja češkoslovašk. naroda kot slavnostna predstava pod protektoratom konzulata Češkoslovaške republike v Ljubljani. Kakor prvi zvezek te zbirke, ki obsega Smetanovo komično opero »Tajnost«, bo gotovo tudi tekst te muzikalno in vsebinsko velezanimive opere odličnega češkega skladatelja Leoša Janáčka zelo dobrodošel vsem obiskovalcem našega opernega gledališča, da lažje sledijo razvoju igre. Libreti se dobivajo pri založnici »Zvezni tiskarni v Ljubljani«, Wolfova ulica. Razprodajalcem običajni popust. Libreti so v razprodaji tudi pri blagajni opernega gledališča in pri gledaliških biljetarjih za izredno nizko ceno 3 Din.

Iz gledališke pisarne. V soboto, dne 28. t. m. se vrši v dramskem gledališču premiera Ibsnovе drame »Hedda Gabler«. Pri premieri in vseli nadaljnji predstavah gostuje gospa Marija Vera, članica Narodnega pozorišča v Beogradu. V nedeljo 29. t. m. popoldne ob 3. uri predstava »Lilija«. Zvečer ob 8. uri se ponovi za izven Tolstega drama »Živi mrtvec« z g. Šestom v glavni in naslovni vlogi.

Spored koncerta pevskega zbora Moravskih Učiteljic iz Brna, katerega izvajajo na koncertu v Ljubljani dne 5. nov. t. l. v Unionski dvorani, je sledeči: 1. Smetana: Trije ženski zbori: Zaton solca, Priletele lastavice, Moja zvezda. — 2. Foerster: Devica, Vojlička. — 3. Dvoržak: Moravski dvospeti s spremljevanjem klavirja: Ujeta, V dobrem smo se sešli, Malo slavikovsko polje, Prstan. — 4. Janáček: Volčja sled, Belveder na Hradčanih. — 5. Suk: Ciklus ženskih zborov: Vile, Pastir in pastirica, Spomin, Želja po ženitvi, Za Siničo. 6. Rupeltd-Vach-Cernik: Slovaške narodne pesmi: Globok jarček, Imam ljubeča, Žalujka, Terice. Začetek koncerta točno ob 8. uri. Na klavirju spremlja prof. Tučkova. — Predprodaja vstopnic od ponedeljka 30. t. m. dalje v trgovini Glasbene Maticе v poslopju Filharmonične družbe na Kongresnem trgu. Sedeži po 18, 15, 12, 10, 8 in 6 Din, stojišča 3 in 2 Din.

Sentjakobski gledališki oder.

V soboto, 28. okt.: Gospod senator, veseloigra.

V nedeljo, 29. okt.: Maskarada, veseloigra.

V torek, 31. okt.: Gospod senator, veseloigra.

V soboto, 4. nov.: Mladost, ljubezenska drama.

V nedeljo, 5. nov.: Mladost, ljubezenska drama.

Iz pisarne št. Jakobskega gledališkega odra: Vsled obolelosti g. Vere v glavni vlogi »Gospoda senatorja« gostuje iz prijaznosti dne 28. in 31. okt. g. Ivan Cesar, član Narodnega gledališča v Ljubljani.

Dramska sekcija »Preporoda« uprizori v nedeljo, dne 27. oktobra v sokolskem domu v Mostah Petar Petrovičev dramo v 3. dejanjih »Gozd«. Pri predstavi sodeluje orkester »Preporoda« pod vodstvom g. Bernika. Dijaštvu naklonjeno občinstvo vabimo na to prireditve.

Marijonetno gledališče v Mestnem domu ima v nedeljo, dne 29. t. m. ob 15. in ob 18. uri predstave. Igralo se bodo zadnjič v tej sezoni priljubljeno bajko v 6. prizorih »Kraljič Roženčevet in princesa Lilijana«. Tudi šaljiv prolog se še enkrat ponovi. Na praznik Vsih svetih (1. novembra) ni predstave.

Društvene vesti.

Društvo »Soča« naznanja, da prične v soboto dne 28. t. m. z rednimi predavateljskimi večeri. Svoje sodelovanje je zagotovila cela vrsta naših znanstvenikov in politikov. Predavanja se bodo vršila v novo prirejenem salonu restavracije »pri Levu« na Gosposvetški cesti. Dne 28. t. m. bo predaval vseučiliški profesor dr. Pavel Grošelj. Začetek točno ob pol 9. uri zvečer. Vabljeni vsi člani in prijatelji društva.

Društvo vpokojencev južne železnice naznanja svojim članom, da je umrla naša članica ga. Jožefa Fatur, mati gospoda dr. Faturja, centralnega nadzornika južne železnice. Pogreb se vrši v soboto, dne 28. t. m. ob 2. uri popoldne iz hiše žalosti Rožna ulica št. 24. Vabljeni ste, da se pogreba udeležite. — Predsedstvo.

Pevski odsek »Bratstva« vabi tiste, ki imajo veselje do petja in še niso nikoli peli pri društvu, a imajo veselje in dober glas, kakor tudi brate, ki so pri društvu že peli, naj se v torek 31. t. m. ob 8. uri zvečer v gostilni pri »Lozarju« Sv. Jakoba trg, kjer jih sprejema odbor. — Načelnik odseka.

Tovariši-Jadranaši! V soboto, dne 28. t. m. ob 20. uri se vrši v čitalnici j. n. a. d. »Jadrana« sestanek celokupnega članstva s sledečim sporedom: 1. občni zbor C. T., 2. občni zbor Jadrana, 3. akademski svet, 4. slučajnosti. Udeležba je za vse člane obvezna. Kdor se ne udeležuje sestanka, se mora pri odboru upravičiti, sicer se bo napram njemu postopalo po društvenih pravilih. Redni občni zbor »Jadrana« se vrši, dne 31. t. m. Tovariši-člani iz prejšnjih semestrov, posebno pa novinci se ponovno opominjajo, da obnove svoj vpis do občnega zbora. Kdor izmed tovaršev ni plačal članarine za lanski semester, se ne smatra več članom. Odbor j. n. a. d. Jadran.

Sport in turistikar.

Atletiki, Celje: S. K. Primorja. Napovedana tekma med celjskimi Atletiki in »S. K. Primorje« se vrši ob vsakem vremenu. Atletiki so v poslednjem času pojačali svoje moštvo s sistematičnimi treningi ter bodo nevarni nasprotniki domačega »Primorja«, ki pa topot nastopi vsled predstoječe prvenstvene tekme s »S. K. Ilirijo« 5. nov. v najmočnejši postavi. Obeta se torej napeta igra. Sodi g. Ochs iz Celja. Začetek tekme ob 15. na igrišču »S. K. Primorja«, Dunajska cesta za Aleksandrovo vojašnico. K predtekmi nastopita na istem igrišču ob pol 14. Lask in Primorje rez.

S. K. Ilirija: S. K. Slovan. V nedeljo, 29. t. m. ob 15. uri se vrši na prostoru »Ilirije« pred državnim kolodvorom nogometna tekma med »Ilirijo« in »Slovanom«. »Slovan« je bil pred leti resen tekmeč »Iliriji«. Lansko leto je prestal hudo notranjo krizo, letos pa lepo napreduje in razpolaga z dobrim moštvom ter stoji z »S. K. Jadran« na čelu prvenstvene tabele II. razreda v L. N. P. Tekma obeta biti zanimiva.

E. Adamič:

16 jugoslovanskih narodnih pesmi

II. del (mešani zbori)

Je izšel

in se dobiva

v Zvezni knjigarni, Ljubljana

Marijin trg 8.

Cena Din 12.—.

PERLO

za dame, gospode in deco, oprema za novorojenčke,

po najnižjih cenah pri:

A. Sinkovic nasl. R. Soss

Ljubljana, Mestni trg 19.

Dnevne vesti.

— Današnji številki smo priložili položnice za vse one cenj naročnike, ki se niso poravnali naročnice za oktober in november. Vljudno prosimo, da naročniki položnice takoj izpolnijo in nam nakažejo naročnino, ker pri današnjih težavnih razmerah nikakor nismo v stanu, čakati meseca in meseca na zapadlo naročnino. Vse račune moramo kriti v gotovini brez zadržk, če ne celo v naprej in tako prosimo tudi cenj. naročnike, da store svojo dolžnost nam pram listu brez zadržk. Potrudili se bomo tudi v bodoče, da napravimo list čim popolnejši in zanimivejši. Naša izvesteljska služba, ki bo v nekaj dneh priletela delovati v zelo povečanem obsegu, bo prvovredna in čim najtočnejša. Karikature, kakor smo jih napovedali, bomo prinašali po možnosti vsak dan. Poleg novega podlistka, ki je vzbudil silno zanimanje, bomo prinašali reden feljton ter izčrpano objektivna poročila o vsakojakih kulturnih in drugih prireditvah. Zato upamo, da nas bodo vsi naši naročniki vneto podpirali in nam pridobivali vedno novih bravcev in naročnikov.

— V pojasnilo. Resnici na ljubo moramo izjaviti, da naša Zvezna tiskarna ni prejela nobene ponudbe in tudi noli bene odposlala za tisk novega dnevnika, kakor je bilo čitati v predvčerajšnjih številki »Slov. Naroda« in »Jutru«.

— Razpisani mesti. V področju pokrajinske uprave za Slovenijo oddelek za kmetijstvo sta razpisani mesti veterinarskega referenta pri okr. glavarstvu v Konjicah in pri okraj. glavarstvu v Črnomlju, sednje s sedežem v Metliki. Natančnejše določbe so v razpisu v Uradnem listu.

— Začasna zatvoritev pošte Puconci (Prekmurje). Kakor nam poroča poštovo ravnateljstvo v Ljubljani, se je pošta Puconci (Prekmurje) zaradi pomanjkanja kompetentov začasno zatvorila ter se je njen okoliš dodelil pošti Murska Sobota.

— Slovensko zidarsko in tesarsko društvo je na svoji redni seji, ki se je vršila v nedeljo, dne 22. t. m. soglasno izreklo nezaupnico dosedanjemu predsedniku Antonu Merljaku, ki je kakor znano kandidiral na JDS listi. Ob enem se je Merljaku odvzel mandat predsednika. Sam je izjavil, da zapusti s 1. januarjem društvo kot tako. Tako so zavodni narodni zidarji in tesarji pokazali, da v svoji sredi ne trpe zahrbtenežev in tovariških izdajic. Kje je sedaj Merljakova armada, ki jo je obljubljal kot general zidarjev »Jutrovcem«?

— Sprejem dečkov v vojno godbeno šolo v Vršču. S 1. novembrom 1922 se sprejme več dečkov v starosti od 12. do 16. leta v vojno godbeno šolo v Vršču. V Ljubljani stanujočim reflektantom daje pojasnila mestni vojaški urad v Mestnem domu.

— Kolektivna pogodba z blagajničnimi zdravniki. Novo kolektivno pogodbo, veljavno izza 1. julija 1922, ki jo je Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani sklenil z Zvezo blagajničnih zdravnikov v Sloveniji, je Središnji urad za osiguranje radnika v Zagrebu odobril na seji svojega ravnateljstva dne 20. oktobra 1922.

— Usposobljenosti izpit iz stenografije je napravila gospa Ivanka prof. Robidova za poučevanje stenografije na srednjih in njim sorodnih šolah z odliko.

— Plače državnih uslužbencev v zlati valuti. Državni nameščenež piše: List »Jutro« je pred kratkim poročalo, da bodo plače in stanarine v

novi službeni pragmatiki določene v »zlatih dinarjih«. Seveda to ni res, ker ne vsebuje IV. poglavje službene pragmatike nobene tozadevne določbe, kakor jo je objavilo »Jutro« dne 25. X. t. l. To potrjuje tudi od zakonodajnega pododboru na novo postavljeni čl. 46. služ. prag., ki predvideva draginjske doklade. Če bi bile plače sistemizirane v zlatih dinarjih, bi ne potrebovali nobenih draginjskih doklad in bi bili drž. uslužbenci naravnost bogataši. Čemu prinašajo »Jutro« raco o plačah v zlati valuti? Zato, ker je hotelo motivirati, zakaj je zakonodajni pododbor znižal od ministrskega sveta v načrtu služ. prag. sistemizirane plače. V bivši Avstriji je bil ministrski svet, odnosno finančni minister zapreka vsakemu poizkusu poslancev po zboljšanju gnotnega položaja državnih nameščencev, a pri nas je pa narobe.

— Neprestano deževje ne povzroča samo slabe volje, ampak ima še vse hušje posledice. Tako je bilo pred kratkem čitati, da se je obesil neki kmet, ker se je naveličal vednega deževja. Pred par dnevi pa se je vsled neprestanega dežja podrl v Aparinu veliko poslopje tamkašije pivovarne. — Če bu to vreme trajalo še nadalje, se zna zgoditi tudi v Ljubljani kaka nesreča, da se udere kak pasant — v blato.

— Smrtna kosa. V Javorju pri Litli je pretečeni četrtak umrl nagle smrti tam službujoči župnik gosp. Franc Indof. Pogreb se vrši danes dopoldne ob 11. uri. N. v. m. p!

— Medved. Pred nekaj dnevi je neznan sladkosnednež ukradel nekemu posestniku in krčmarju v Podsmreki štiri panje z medom in čebelami vred.

— Nezaželen obiskovalec se je oglasil 25. t. m. v več hišah na Brezjah. obč. Dobra, ter ukradel čevljarju Bergantu eno kožo in za par čevljev usnja, v tobakarni Andreja Bornika pa 1 žensko bluzo in žensko krilo. Vendar so neprijetnega obiskovalca ljudje še pravočasno zasačili ter ga takoj nekoliko »pohvalili«, še večjo pohvalo bo pa dobil pri sodišču.

— Obsodba. Dobro poznani dolgo-prstnež Andrej Kogovšek je začetkom septembra t. l. vlomil v garažo ljubljanskega trgovca E. Krisperja in pobral od avtomobila več delov, tako da je napravil pri avtu za več tisoč kron škode. Kogovšek je kmalu potem prišel pravici v roke in sedaj ga je deželno sodišče obsodilo na pol leta težke ječe.

— Razne tatvine. Tatovi so vlomili v hišo posestnice Katar. Kotarijeve na Planini in ji ukradli 3200 kron. — Darjelu Berku na Brodu je bilo pokradenega več stotov sena. — V Borovnici je bila gostilničarju Josipu Zalarju iz podstrešja ukradena 4000 kron vredna obleka.

— Osveta zapuščene ljubimke. V Milanu je neka učiteljica, rodoin iz Korčule, ustrelila mater svojega nezvestega ljubimca. Ko so jo tirali pred sodišče, je tam razburjeno izjavila: »To sem storila iz osvete. On je oropal meni vso srečo. S tem, da me je zavrgel, mi je vzel najdražje. Jaz pa sem njemu vzela najdražje, to je njegovo mater!«

— Izgon. V Mariboru rojena in v Avstrijo pristojna 31 letna sobarica Marija Strohmayjer je za vedno izgnana iz Jugoslavije.

— Prijet ropar in morilec. Pred nekaj dnevi smo poročali, da je v Zagrebu neki Johan Schrott umoril dva krajska pomočnika, nato pa pokradel svojemu gospodarju mnogo denarja in obleke ter izginil neznan kam. Sedaj smo

Tajinstveni morilec deklet.

(Nadaljevanje.)

»Pojdite v Withecaple in poizvedujte, če je kakšna cipa obrala kakega ubogega mornarja ali delavca za ves njegov zaslužek. Najbolje je, če najdete nekaj takih deklet. To ne bo težko. Potem naj dekleta hodijo zvečer ob bregu gori in doli.«
»Toda, gospod ravnatelj! To bi vendar eno ali drugo nesrečno gotovo stalo življenje!«
»Kaj še! — Storitve celo še več. Raztrosite po vseh pristaniških krčmah, da so dekleta neka svojih ljubimcev popolnoma izropale. Tajinstveni morilec bo za to seveda zvedel in napadel svoje žrtve. In sedaj moja ideja: Gotovo število policistov naj se preobleče za delavce in se poskrije po hišah, pred katerimi se bodo izprehajala dekleta. Če se prikaže morilec, ga bodo policisti videli iz svojega skrivališča. Aretacija je potem najlažja stvar.«

»Izborni! Še danes bom izpeljal ta res duhoviti načrt.«
»Dobro je. Jaz vam dam polnomoč. Vzemite policistov, kolikor hočete. Tokrat nam morilec deklet ne sme utiti!«
»Policist se je poslovil. —
V pisarni je še vedno vladalo isto razburjenje. Samo oba napačna stražnika ob vratih se nista vmešavala.
»Mislim, da je najbolje, če sedaj zgineta,« je dejal eden drugemu.
»Bog obvaruj! Sedaj postaja stvar šele zanimiva. Kar zanesi se na to, da je Davis mrimo. Sicer ju je ostro pogledal, vendar pa se takoj obrnil v drugo stran.
»Sedaj vidiš, kako dobro sva preoblečena,« je dejal eden ogleduhov. »Še celo zviti Davis ni zapazil ničesar sumljivega na naju.«

»Bog ve kaj namerava?«
»To bomo hitro izsledili. Iti morava skrivaj za Davisem.«
»Kar hitro pojdiva! Ravnokar zapušča pisarno.«
Tajni policist je hitro krenil v smeri proti Withechaplu. Ne da bi opazil, sta mu sledila dva moža v policijskem kroju.»

Lov na Jaka.

Drugi dan se je lahko na vseh ogljih obširnega Londona in v vseh časopisih bral sledeči razglas:

Tisoč funtov šterlingov nagrade!

Po časopisnih vesteh ve ves London, kakšna grozodejstva je zagrešil neki mož, ki se nazivlja Jak. Navedeni je bil celo tako predrzen, da je svoje zločine v naprej naznanil policijskemu ravnateljstvu.

Ker policijsko ravnateljstvo do sedaj še ni moglo dobiti osebnega popisa tega moža, razpisuje gornjo nagrado, katero dobi oni, ki bo dal policijskemu ravnateljstvu podatke, na podlagi katerih se bo lahko prijelo tajinstvenega morilca deklet. Poleg tega se ovadilec za eventualno svoje sodelovanje nima bati nikake kazni.

Londonsko policijsko ravnateljstvo.

Ta razglas je že itak prestrašeno londonsko prebivalstvo še bolj vznemiril. To je bilo naravnost nezasišano. Londonska policija ne more prijeti moža, ki je svoje zločine izvršil takorekoč pred očmi policijskih stražnikov! Največji strah je vladal v vzhodnem delu mesta, kjer je Jak najpogosteje poiskal svoje žrtve.

Zopet je legel večer na zemljo. Davis se je podal na kraj, kjer je pretila nevarnost. Preoblečen je bil v navadnega pristaniškega delavca.

Nekaj policistov ga je že čakalo na bregu. Tudi ti so bili preoblečeni deloma v delavce, deloma v mornarje. Davis je šel z njimi v eno pristaniških krčmah. Krčmar je bil že preje obveščen in je rezerviral zanje posebno sobo. V njej se je že nahajalo večje število stražnikov. Po večini so bili to v službi osiveli, toda krepki možje, na katere se je Davis zanesel.

Ko je vstopil detektiv, so takoj vsi umolknili. Takoj je vprašal, kje da so dekleta. Nek policist je odprl vrata sosedne sobe in poklical cipe, ki so prestrašene in zbegane vstopile. Vsem se je čitala na obrazu bojazan pred bližnjo smrtjo. Dasi so bile skoro že vse mlade in lepe, se jim je vseeno že od daleč poznal njihov poklic. Davis jih je nagovoril:

»Kar brez skrbi bodite. Mi smo napravili vse potrebne korake, tako da se vam ne more prav ničesar pripetiti. Po bližnjih hišah je skritih preko petdeset policistov. Ti vam pridejo takoj na pomoč, če bi se vam kak možki sumljivo približal.«

»Ah, potem je že prepozno,« je stokalo eno izmed deklet. »Strašni Jak ni človek kot drugi, to je vrag, ki nas bo razmesaril, predno bo prišel kak policist na pomoč.«

»Ne bodite no bedaste!« je dejal Davis. »Jak vendar ni kak duh, da bi se mogel priplaziti k vam, ne da bi ga kdo videl. Izprehajajte se pred hišami in se držite v bližini vrat.«

»Moj Bog, vse smo izgubljene!« so vpile vlačuge. »Saj se je povsod raztrosila vest, da smo odrle do golega revne mornarje. Vse smo izgubljene, nobena ne bo ušla strašnemu morilcu.«

»Kako naj za vraga sicer primemo Jaka?« je nevoljno vzkliknil detektiv. »Na cesto! Kmalu bo ura deset. Ob tej uri so se zgodili navadno umori. Ne cmerite se torej, temveč pojdite.«

Dekleta so končno uvidela, da jim vse nič ne pomaga in so v topem obupu odšle na cesto, kjer jih je po njihovem mnenju čakala gotova smrt.

Nad Themso je ležala megla, toda ne tako gosta, kakor poslednje dni. Vsled tega so policisti lahko opazovali dekleta, ki so promenirale ob bregu.

Toda vse je ostalo tiho in ničesar sumljivega se ni pripetilo. Že je bila ura enajst, ob kateri se morajo vračati mornari na krov. Pristaniške krčme so se pričele prazniti in kmalu se je zaslila pijano kričanje na krov vračajočih se mornarjev. Seveda so mornarji videli izprehajajoče se cipe. Padla je marsikatera drzna beseda, toda dekleta danes niso odgovarjale.

Naenkrat je obstala ena izmed deklet ravno pred hišo, v kateri je bil Davis. Prestrašena je strmela proti ograji, ki je omejevala breg.

Tudi Davis je strmela izza vežnih vrat proti ograji. Popolnoma jasno je videl temno postavo, ki se je počasi, popolnoma počasi dvigala preko ograje. Bil je mož, to je detektiv spoznal na prvi pogled.

Vlačuga je tresoča se po celim telesu obstala pred vratmi. V svojem strahu je zastokala: »Poglejte — tam — tam!«

Temna postava je stala sedaj ob ograji. — Oster žvižg je preskakal vzdolž — Policisti so se pognali preko ceste. Že so prišli moža, ki se je navidezno krčevito držal ograje.

»Inamo ga,« so policisti zmagoslavno vpili. Porogljiv smeh jim je odgovoril iz Themse. Policisti so potegnili svoje svetiljke iz žepov.

»Proketo!« je sedaj zavpil Davis. »To so vendar canje in žaganje. Nekdo nas je potegnil, toda kdo?«

Policisti so posvetili preko ograje. Svetloba njihovih svetilk je razsvetlila površje reke. Toda ničesar ni bilo videti.

(Dalje prih.)

MALI OGLASI

PRODAJA:

»OESTERREICHISCHE GESETZ - KUNDE«. 1-4 debeli zvezki, krasno, v platno vezani, dobro ohranjeni za nizko ceno. Din 250.—. Kje, pove uprava lista. 718

HISO v ljubljanski okolici, 20 minut od glavne pošte.

Stanovanje 2 sobi z pritlikljinami takoj na razpolago. Ponudbe na upravo lista pod »Visokopritlikljna«. 721

VEČ MOSKIH OBLEK, dobro obranjenih in zimskih sukenj, Linhartova ul. št. 3. 727

LEPO POSESTVO, nova hiša, opečnjak, niže, vinograd, velik gozd. Hiša je zidana na bregu. Cena ugodna. Proda se radi preselitve. Barbara Špar, Gorcil Lakanec pri Mokronogu. 729

POSTELJO z modroci, 2 metra dolga, 1.50 široka

(dvojna), skoraj nova, po ugodni cen. Cena in na ogled pri Franc Jenko, Medvodse 3. 717

CIRKULARNA ŽAGA, 5 konjskih sil z obratnim motorjem. Motor se nahaja v Celju, Glavni trg št. 5 pri Mihi Kusu. Pojasnila se dobe tudi pri »Gugalnici« v Tivoliju — Ljubljana. 733

PLETILNI STROJ št. 8, nekoliko rabljen. Cena po dogovoru. Naslov v upravi lista.

SLUŽBE:

NADSTROJNICA in KURJACE išče velika tvornica spirita. Kompetentni morajo biti veščji v vseh poslih te stroke. Ponudbe z navedbo plače in referenc na upravo lista pod št. 726.

POMOŽNI DELAVEC išče službe v tovarni ali tiskarni. Naslov: Erbeš Jakob, Terzno 28, Maribor. 725

UCENEC za dimnikarsko obrt se sprejme. Hirana in stanovanje pri mojstru.

Vencel Malavašič, dimn. mojster, Vrhnika. 723

SPREJME se takoj v delo za daljšo dobo 12 dobrih delavcev, drvarjev za sekanje bukovega gozda, oddaljenega četrt ure od postaje Zagorje. Plača po dogovoru. Pismene ponudbe ali ustne informacije daje I. Hočevar, Zagorje ob Savi. 736

TRGOVSKI POMOČNIK (izvežban skladiščnik, preje rač. podč.) nujno prosi službe. Obvlada slovenščino in nemščino, deloma tudi srbohrvaščino in italijanščino. Zmožen je tudi pisarniških del. Sprejme vsako službo in gre kamorkoli. Ponudbe prosi pod »Nužno« na upravo lista. 732

PRODAJALKA, perfektna, samostojna moč z večletno prakso, dobra računarica, bami in kuhinja. Najemino se plača za 3 leta naprej in potem polletno. Vprašanje ležeče Slatina Radenci. 738

RAZNO:

PROSTORE, prikladne za trgovino v glavni ulici na

prometnem kraju išče veliko industrijsko podjetje. Placno eventualno odstopnino. Ponudbe na upravo lista pod »Regulns«. 722

RADI PRESELTIVE se od da v najem pekarija v bromcmetem lutomerskem kraju z stanovanjem, 2 sobe in kuhinjo. Najemino se plača za 3 leta naprej in potem polletno. Vprašanje ležeče Slatina Radenci. 738

KDO BI POSODIL posteljnemu človeku 15.000 do 20.000 K proti dobrim obre-

stih za pol leta. Rabl je prevzetje dobrodoče karne. Ponudbe pod »Pšena vrnitev« na podružnico »Jugoslavije«, Maribor. 737

SOLIDNA TRGOVKA vrhne manufakturno blago v komisijo za prodajo. Dopolni se pod »Solidna trgovka« na upravo lista. 734

MORSKO TRAVO nudi vsako množino SEVER & KOMP. Ljubljana, Wolfova ulica 12. 711

Potrjim srcem naznanjamo pretresujočo vest o smrti našega dobrega prijatelja, gospoda

Franc Vončar

bivšega hotelskega sluge

kateri je včeraj dne 26. oktobra 1922 ob pol 4. uri pop. po mučni boleznj, previden s sv. zakramenti v 63. letu starosti za vedno zatisnil oči. Pogreb predragega pokojnika se bode vršil v soboto, dne 29. oktobra 1922 ob 4. uri pop. iz deželne bolnice k sv. Križu. Sv. maše zaдушnice se bodo darovale v župni cerkvi Mar. Oznanjenja. V Ljubljani, dne 27. oktobra 1922.

Zaljujoči ostali.

Kislo zelje, najboljše kakovosti v sodčkih vsake veličine in pristno štajersko čebulo

razpošilja v vsaki množini

Adolf Sellinschegg, tovarna za konzerviranje Ptuj.

AUTO

Bencin. — Pneumatika. — Vsa popravila. — Mast. — In vožnje. — Le prvovrstno blago in delo po solid. cenah nudi Jugo-Auto d. z o. z. v Ljubljani.

Suhe gobe in kumno

kupuje Sever & Co., Ljubljana Wolfova ulica 12.

Vino letnikov 1920 in 1922 skupno do 30 polovnjakov proda

drž. vinarska in sadjarska šola v Mariboru.

Pokušnje samo za resne reflektante v zavodovi kleti dnevno od 10. do 11. ure.

Išče se lokal v Ljubljani

primeren za kako trgovino, na razmeroma prometnem kraju. Ponudbe pod »lokal« na upravo lista.

Prostovoljna dražba hiše

št. 38 na Opekarski cesti v Ljubljani s pritlikljinami in z vrtem se vrši na licu mesta v nedeljo dne 29. oktobra t. l. ob 2^h uri popoldne. Izklicna cena 500.000 K. — Vadij 10%. — Dražbeni pogoji se lahko upogledajo v pisarni notarja Hudovernika v Ljubljani, Sodna ul. št. 6.

Jadranska banka a. d.

v BEOGRADU

javlja, da bo pričleni z dnem 1. novembrom 1922 obrestovala pri vseh svojih poslovalnicah v Jugoslaviji stare in nove

vloge na knjižice s čistimi 5% obresti.

Vloge na tekočem računu se bodo obrestovale po dogovoru najugodnejše, posebno pa vezane vloge proti eno-, tri- ali šestmesečni odpovedi.

JUGOSLOVANSKI KREDITNI ZAVOD v LJUBLJANI

registr. zadruga z omejeno zavezo, Marijin trg 8 ob Ljubljanci. Podružnica v MURSKI SOBOTI

obrestuje hranilne vloge na knjižice po 5 1/2%

čistih, brez odbitka rentnega in invalidskega davka.

Večje vloge z odpovednim rokom in vloge v tekočem računu se obrestujejo tudi višje po dogovoru.

Telefon šte. 54. Cekovni račun št. 11.323.

Najstarejša špedicijska tvrdka v Sloveniji

R. RANZINGER

Ljubljana špedicijska pisarna Jesenice

Podjetje za prevažanje blaga južno železnice. Brzovozni in tovarni nabiralni promet iz Avstrije in v Avstrijo. Zacinjenje. Podjetje za prevažanje pohištva. Skladišče s posebnimi zaprtimi kabinami za pohištvo. Brzovoji: Ranzinger. Interurban telefon 60.